

Библиотека
Прозна путовања

Наслов оригинала
Jo Nesbø
Doktor Proktors Promperpulver

© за српски језик ОДИСЕЈА
© Jo Nesbø 2007

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Ју Несбе

Доктор Прокторов прдипрах

С норвешког превео
Радош Косовић

Илустровала
Ана Петровић

Одисеја
Београд, 2015.

Прво поглавље

Нови комшија

Био је мај, и пошто је сунце већ неко време сијало у Јапану, Русији и Шведској, појавило се и изнад Осла. Осло је врло мала престоница врло мале земље по имену Норвешка. Светлост је одмах обасјала жути,

одговарајуће мали, двор у којем је живео краљ који није доносио довољно одлука да би био важан, и тврђаву Акешхус.

Ту се сунчева светлост пресијавала на старим топовима који су гледали на фјорд, пролазила кроз прозор командантовог кабинета, и стизала све до последњих врата, која су водила у најстрашнију затворску ћелију у граду, Дауингехуле, у којој су седели само најопаснији и најгори затвореници.

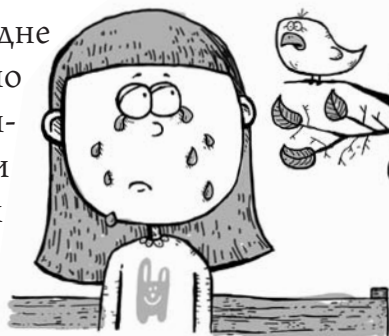
У ћелији није било никог, изузев једног ратуса норвегикуса, малог норвешког пацова, који је обављао јутарњу тоалету у вецеу. Сунце се још малчице подигло и обасјало децу у школском оркестру која су већ увежбала рано устајање и облачење сврбљивих униформи, а која су сада вежбала да марширају и свирају скоро у такту. Јер ускоро ће Седамнаести мај, Дан уставности, и тада ће сви школски оркестри у целој тој малој земљи устати веома рано, обући сврбљиве униформе и свирати скоро у такту.

А сунце се уздигло још малчице и обасјало дрвено пристаниште на фјорду, где је управо пристао брод из Шангаја у Кини. Даске пристаништа њихале су се и шкрипале под брзим ногама које су трчале тамо-амо истоварујући робу. Неколико зракова сунца провукло се кроз даске и стигло до канализационе цеви која је под пристаништем избијала на море.

Један усамљени сунчев зрак продро је у таму канализационе цеви и засветлуцао на нечему. Нечему

белом, влажном и врло оштром. Нечему што је непријатно личило на зубе. А да је ту био неко ко зна много о гмизавцима, али је иначе поприлично глуп, могао би помислити да види осамнаест оштрих зуба у чељустима највећег и најстрашнијег удава на свету. Анаконде. Али ваљда нико није толико глуп. Јер анаконде живе у џунгли, у рекама као што је Амазон у Бразилу, а не у канализационим цевима које пролазе испод тог мирног градића по имену Осло. Анаконда у канализацији? Осамнаест метара мишића за давлeње, чељуст величине појаса за пливање и зуби попут обрнутих корнета? Ха-ха! Ко би у то поверовао!

А сада је светлост стигла и до једне тихе улице по имену Канонвејен. Сунчеви зраци обасјали су црвену кућу где је командант тврђаве

Акешхус доручковао са женом и ћерком Лисом. А преко пута су обасјавали жуту кућу у којој је живела Лисина најбоља другарица. Али она се недавно преселила у град по имену Сарпсборг, па се због празне жуте куће Лиса осећала још усамљенијом него што је била пре него што јој се најбоља другарица одселила.

Јер у Канонвејену није било друге деце с којима је Лиса могла да се игра.

Једина деца у комшилуку били су Трулс и Трим Тране. Близанци, две године старији од Лисе, живели су у огромној вили с три гараже на крају улице. Зими су је грудвама тврдим као камен гађали у риђу главу. А када их је питала хоће ли да се играју, крстили су је у снегу. Тврдим, смрзнутим рукавицама трљали су јој снег по лицу и крстили је Прдолиса, Смрдолиса и Кантица Командантица. Сад можда мислите да је требало да Лиса каже Трулсовим и Тримовим родитељима колико су невоспитани. Али онда не познајете Трулсовог и Тримовог оца, господина Транеа. Господин Тране био је дебео и љутит тип, још дебљи од Лисиног оца, и много, много љући. И најмање десет пута богатији. И зато што је био тако богат, господин Тране је сматрао да нема ко да му прича било шта, а понајмање како да васпитава своје синове!

Господин Тране био је толико богат зато што је украо изум једном јадном проналазачу. Изум је био врло чврст, врло мистериозан и врло тајан материјал који се, између осталог, користио и за затворска врата, како нико не би могао да побегне из затвора. Новац који је зарадио од изума, господин Тране је искористио да сагради велику кућу с три гараже и купи хамер. Хамер је огроман, бесан аутомобил којег су направили да се ко-

ристи у рату, и који је заузимао скоро читаву улицу када би господин Тране пролазио Канонвејеном. Осим тога, хамер страшно загађује. Али господина Транеа није било брига, јер је волео огромне, бесне аутомобиле. Такође је знао да ће, ако буде непажљив и судари се с неким, његов ауто бити јачи и да ће онај други извући дебљи крај.

На срећу, Трулс и Трим неће скоро моћи да поново крсте Лису, јер сунце је одавно отопило снег у Канонвејену и

сада је обасјавало баште, све зелене и уређене. Све, осим једне. Та је била зарасла, сива и чупава, али се ипак смешила јер је имала два дрвета крушке и нахерену кућицу која је некада вероватно била плава, а којој је сада недостајало мноштво црепова, у шта није било сумње. И ту је живео један човек ког су комшије из Канонвејена ретко када виђале. Кад га је Лиса неколико пута поздравила, он се насмешио и изгледао је као и његова башта: зарасло, сиво и чупаво.

„Шта је сад ово?“ – забрундао је командант када је јутарњу тишину прекинуло гласно брујање мотора. „Је ли то онај глупави хамер господина Транеа?“

Његова жена је протегла врат и погледала кроз кухињски прозор: „Није, изгледа као камион за селидбу.“

Лиса, која је иначе била врло лепо васпитана девојчица, устала је од стола а да није тражила дозволу, а није ни појела све што је било на тањиру, нити захватила за храну. Истрчала је на степенице пред улазним вратима. И заиста. Камион с натписом ЛУДО&БРЗО стајао је испред празне жуте куће. Из камиона су износили картонске кутије.

Лиса је сишла низ степенице и пришла такозваној јабуци крај ограде да би све боље осмотрила. Радници у комбинезонима носили су намештај, лампе и велике, ружне слике. Приметила је кад је носач показао другом изударану трубу која је била положена поврх кутија, па су се обојица насмејали. Али није видела ништа од онога што се надала да ће видети: лутке, мале бицикле, кратке скије. А то је могло значити само да они који се усељавају немају деце, у сваком случају не девојчице њених година. Лиса је уздахнула.

Истог трена чула је глас:

„Здраво!“

Збуњено се осврнула, али никога није видела.

„Кажем, здраво!“

Погледала је дрво за које је тата тврдио да је јабука, али на којем нико никада није видео јабуке. Сада је, изгледа, проговорило.

„Не тамо”, рекао је глас. „Овамо.”

Лиса је стала на прсте и погледала преко ограда. А тамо је стајао риђи мали дечак. Не само риђ него и црвен као булка. И не само мали, него малецак. С малецким лицем и два малецка плава ока и малецким прџастим носем између њих. Једино велико на његовом лицу биле су пеге.

„Зовем се Буле”, рекао је. „Шта имаш да кажеш на то?”

„На шта?” – питала је Лиса.

„На то што се зовем Буле. Није баш уобичајено име.”

Лиса је поразмислила. „Не знам”, рекла је.

„Добро”, насмешио се дечак. „Римује се са ђуле, али нећемо о томе. У реду?”

Лиса је климнула главом. Дечак је ставио десни ка-
жипрст у лево уво.

„А како се ти зовеш?”

„Лиса”, рекла је Лиса.

Булетов кажипрст се окретао и окретао док ју је гле-
дао. На крају је извадио прст из увета, погледао га, за-
довољно климнуо главом и обрисао га о панталоне.

„Стварно ми не пада на памет ништа што се римује
с Лиса”, рекао је. „Имаш среће.”

„Усељаваш се у Анину кућу?”

„Не знам ко је Ана, али живећемо у оној жутој стра-
ћари тамо.” Буле је показао палцем преко рамена.

„Ана ми је најбоља другарица”, рекла је Лиса. „Одсе-
лила се у Сарпсборг.”

„Ау, то је баш далеко”, рекао је Буле. „Нарочито када
је реч о најбољој другарици.”

„Стварно?” – питала је Лиса. „Ана није мислила да
је толико далеко. Рекла је да само треба да поћем
јужно ауто-путем кад хоћу да је посетим.”

Буле је одмахнуо главом с туробним изразом лица.
„Тачно је да се иде на југ, али је питање да ли ауто-

-пут стиже донде. Сарпсборг је, наине, на јужној полулопти.”

„Јужној шта?” – питала је Лиса запрепашћено.

„Полулопти”, рекао је Буле. „То значи да је с друге стране земаљске кугле.”

„Аууу”, рекла је Лиса сну-
ждено и, пошто је поразми-
слила, наставила: „Тата
каже да је на југу топло
целе године, па сад си-
гурно може да се купа и
зими и лети.”

„Јок”, рекао је Буле. „Сарпсборг је то-
лико далеко на југу да је скоро на Јуж-
ном полу. Тамо је цича зима. Пингвини
живе на крововима.”

„Да ли то значи да у Сарпсборгу
целе године има снега?” – упитала је
Лиса уплашено.

Буле је климнуо главом, а Лиса задрхтала. Стегнуо
је усне и истиснуо ваздух кроз њих. Чуло се као
прдење. Лиса је набрала чело и сетила се „Прдолиса”.

„Је л’ ме то завитлаваш?” – питала је.

Буле је одмахнуо главом. „Тренирам”, рекао је. „Сви-
рам трубу. Мора стално да се вежба. Чак и кад труба
није ту.”

Лиса је накривила главу и погледала га. Више није
била баш сасвим сигурна да говори истину.

„Лиса, мораш опрати зубе пре него што кренеш у школу”, загрмео је глас њеног оца који је обукао плаву командантску униформу и са својим великим стомаком тетурео се ка капији. „Јутрос је стигао брод с топовским барутом из Шангаја, па ћу се касно вратити кући. Буди фина и добра данас.”

„Хоћу, тата”, рекла је Лиса, која је увек била фина и добра. И знала је да је увек посебан дан кад стигне топовски барут. Опловио је пола света и с њим треба поступати с великим опрезом и поштовањем, пошто ће се употребити за испаљивање Велике-и-скоро-светски-познате-краљевске-почасне-салве на Тврђави Акешхус, на сам Дан уставности, седамнаестог маја.

„Тата, јеси ли знао да је Сарпсборг на јужној... овај, полулопти?”

Командант је застао и набрао чело.

„Ко то каже?”

„Буде.”

„Ко?”

Показала је прстом. „Бул...” – заустила је, али се нагло зауставила када је схватила да је упирала прстом у парче Канонвејена где је остао само Канонвејен, док Будета више није било.

Друго поглавље

Козе с морском болешћу

Када је Буле чуо како Лисин отац, командант, опомиње Ћерку да треба да крене у школу, сетио се да и он мора у школу. Где год се налазила. Помислио је да ће, ако буде брз, можда успети да доручкује, пронађе школ-

ску торбу, опере зубе – ако је баш неопходно, и да ипак успе да се придружи неком ко зна пут до нове школе.

Пројурио је кроз ноге носача и улетео у нову кућу. А тамо, у картонској кутији у ходнику, видео је своју трубу. Одахнуо је и зграбио је. Буле, његова сестра и мајка дошли су с првом туром намештаја претходне вечери, и бринуло га је једино да ли ће људи који су их селили заборавити кутију с трубом.

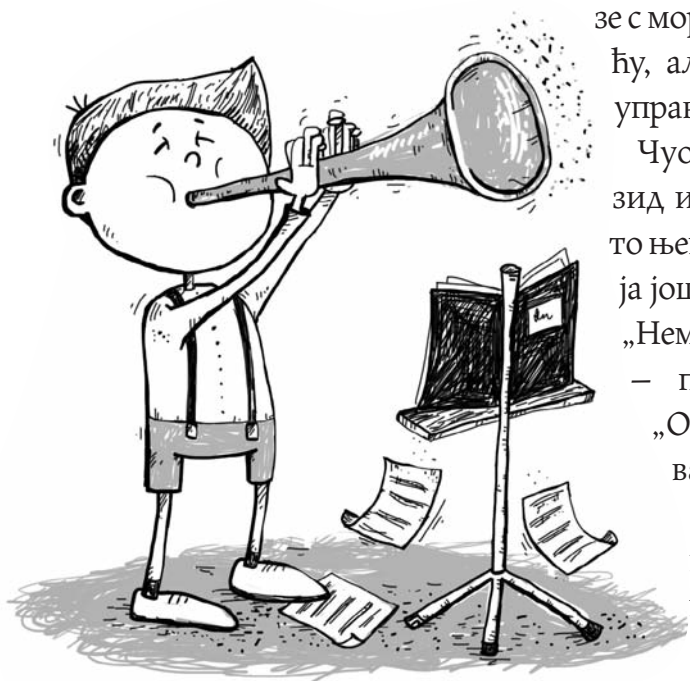
Пажљиво је ставио усне на писак.

„Труба се љуби као жена”, стално је говорио његов деда. Буле никад у животу није пољубио жену, свакако не тако, посред уста. А искрено речено, надао се да никада и неће. Дунуо је у трубу. Замекетала је као коза с морском болешћу. Мало ко је чуо како мекећу ко-

зе с морском болешћу, али то, дакле, управо тако звучи.

Чуо је лупање о зид и знао је да је то његова мајка која још није устала. „Немој сад, Буле!” – повикала је. „Осам је. Спавамо.”

Увек је говорила „ми”, иако је била

сама у спаваћој соби. „Идемо” да легнемо, „ставићемо” воду за кафу. Баш као да тата није отишао, баш као да га држи негде тамо унутра. Као да га чува у кутијици коју с времена на време извади кад Буле није ту. Малецног тату у минијатури који личи на оног којег је Буле видео на сликама. Минијатура значи да је нешто веома мало, а има смисла да је Булетов тата минијатура, пошто је Буле био најмањи дечак ког је Буле икада видео.

Сишао је у кухињу и направио себи доручак. Иако су тек јуче стигли, нашао је све што му треба, јер су се толико пута селили да је отприлике знао где ће мама оставити ствари. Тањире лево у креденцу, есцајг у највишој фиоци, а хлеб одмах испод.

Таман је хтео да зарије зубе у дебело парче хлеба са саламом кад му га је неко уграбио из руке.

„Како је кепец?” – рекла је Ева и зарила зубе баш тамо где је Буле хтео да зарије зубе. Ева је била Булетова сестра. Имала је петнаест година и, кад се није досађивала, била је љута.

„Знаш ли да је булдог најглупљи пас на свету?” – рекао је Буле. „Толико је глуп да када отима храну од патуљасте пудле, која је, иначе, најпапетнији пас на свету, не схвата да је насамарен.”

„Ђути”, рекла је Ева.

Али Буле није ућутао. „Када патуљаста пудла види да је булдог намирисао парче хлеба са саламом и да

је на путу да јој га отму, она намаже слуз слоновских пужева на доњу страну хлеба.”

„Слоновских пужева?” – фркнула је Ева гледајући га сумњичаво. На њену несрећу, Буле је читао књиге и зато знао свашта што она није, па никада није била сасвим сигурна да ли се ради о булетовским измишљотинама или нечему из тих глупавих књига. То је, на пример, могло бити нешто из књиге коју је Буле најчешће читао, дебеле, старе, прашњаве књижурина, наслеђене од деде, која се зове *Животиње за које бисте волели да не постоје*.

„Никад ниси видела слоновске пужеве?!” – повикао је Буле. „Треба само да погледаш кроз прозор, у трави

све врви од њих. Огромне, гадне звери. Кад их спљескаш између корица књиге, испусте нешто што подсећа на жутозелене слине које цуре из носа људи с пекиншким грипом трећег степена. Нема горе слине од праве трећестепенске пекиншке слине. Осим ако не рачунамо слуз слоновског пужа, наравно.”

„Ако још будеш лагао завршићеш у паклу”, рекла је Ева, док је кришом бацила брз поглед на доњу страну хлеба.

Буле је скочио са столице. „Баш ме брига, само ако тамо имају оркестар”, рекао је. „И ако могу да свирам трубу.”

„Никада нећеш свирати у оркестру!” – повикала је Ева за њим. „Нико неће трубача који је толико мали да се не види од бубња. Ниједан оркестар нема тако мале униформе!”

Буле је навукао малецке ципеле у ходнику и изашао на степенице, стао у став мирно, напућио усне, наслонио их на трубу и одсвирао мелодију коју га је деда научио. Био је то морнарички јутарњи позив, осмишљен да пробуди спавалице. „У строј!” – повикао је Буле када је завршио, јер га је деда и томе научио. „Хоћу да видим ноге на палуби и бистар поглед! Спремни за јутарњу смотру, постројавање и извођење краљевске химне. Мииир... НО!”

Носачи су га послушали, нагло се зауставили на пошљунчаној стази и усправили се с бакиним петосе-

дом од хростовине између себе. Неколико секунди је све било толико тихо да се чула само опрезна песма птица и ђубретарски камион који се пео ка Канон-вејену.

„Занимљиво”, зачуо је Буле ведар, малко шкрипугав глас. „Нови командант у улици.”

Окренуо се. Високи, мршави човек наслонио се на дрвену ограду комшијске куће. Његова бела коса била је једнако дуга и неуредна као и трава у његовој башти. Носио је плави мантил као учитељ техничког образо-

вања у Булетовој бившој школи, а на глави је имао нешто што је личило на наочаре за пливање. Буле је помислио да ако то није Деда Мраз који је смршао, онда је сигурно луди професор.

„Јесам ли вас узнемирио?” – питао је Буле.

„Напротив”, насмешио се чупавац. „Морао сам да изађем и видим ко то тако лепо свира. Звук је у мени пробудио најлепша сећања с бродића на једној француској реци, од пре много, много година.”

„С бродића?” – питао је Буле.

„Тако је.” Човек је сањалачки склопио очи на сунцу. „С речног бродића који је превозио мене, моју љубљену, мој мотоцикл и гомилу коза. Сунце је било на заласку, почео је да дува ветар, вода се узбуркала и козе су тако прелепо замекетале. Никада нећу заборавити тај звук.”

„Здраво”, рекао је Буле. „Ја сам Буле. Шта имате да кажете на то?”

„Ништа посебно”, зашкрипао је човек. „Осим ако ти немаш нешто да кажеш, наравно.”

И тако је Буле упознао Доктор Проктора. Доктор Проктор није био Деда Мраз. Али јесте био луди професор. Скоро луд, у сваком случају.

„Ја сам Доктор Проктор”, рекао је професор. Шкрипави глас је звучао као лоше подмазана косилица за траву. „Ја сам луди професор. Скоро луд, у сваком случају.” Насмејао се срдачним, хроптавим смехом и

почео да залива дивље ижцикљалу траву зеленом кантицом за цвеће.

Буле, који никада није имао ништа против занимљивих разговора, спустио је трубу и отрчао до ограде: „А због чега сте сигурни да сте скоро луди, господине Проктор?”

„Доктор Проктор. Јеси ли некада чуо за професора који је покушао да измисли прашак за поленску грозницу, али се онда испоставило да је наместо тога пронашао прашак за прдење? Ниси, знао сам. Сасвим ненормално, зар не?”

„Зависи”, рекао је Буле и скочио на ограду. „Шта ради тај ваш прашак? Да ли од њега људи престају да прде?”

Професор се насмејао још гласније. „Да је само тако, можда би га неко и купио”, рекао је. Нагло се зауставио да залије траву и замишљено почешао браду. „Али добра је то идеја, Буле. Да сам измислио прашак који зауставља прдење, људи би могли да га узимају пре него што оду на забаву или сахрану. Заправо има много прилика када човек радије не би прднуо. Тога се нисам сетио.” Испустио је кантицу у траву и брзим корацима грабио ка својој плавој кућици. „Занимљиво”, мрмљао је. „Можда могу само да обрнем формулу.”

„Сачекајте!” – повикао је Буле. „Сачекајте, професоре Прокторе.”

Скочио је с ограде и пао у траву, а када је устао, више није видео професора, само плаву кућу и степениште које је водило до отворених подрумских врата. Буле је отрчао до врата колико год су га кратке ноге носиле. Унутра је било мрачно, али могао је да чује шкрипу и ударце. Буле је снажно покуцао на довратак.

„Ући!” – повикао је професор.

Буле је сишао у подрум и у полутами назрео стари, размонтирани мотоцикл с бочном приколицом крај зида. И полицу с разновразним фигурама Микија

Мауса и теглом светлећезеленог прашка с

етикетом на којој је повећим словима писало: „Доктор Прокторов светлећезелени прашак!” А испод, мало мањим словима: „Блистава идеја која ће свет можда учинити мало забавнијим местом.”

„Је л' то прашак за прдење?” – питао је Буле.

„Не, то је само фосфоризујући прашак од којег светлиш”, рекао је Доктор Проктор негде из мрака. „Поприлично промашен изум.”

Онда се професор појавио из мрака с упаљеном батеријском лампом у руци и маском за роњење у другој. „Стави ово као заштиту. Сада сам обрнуо процес тако да све иде унатрашке. Затвори врата и пази. Све је повезано с прекидачем за светло.”

Буле је ставио маску за роњење и повукао врата.

„Хвала”, рекао је професор и окренуо прекидач. Појавило се светло праћено подрхтавањем, шкрипом, крклањем и кашљањем гомиле гвоздених цеви које су, преплићући се, пролазиле између мноштва буради, резервоара, празних цилиндара, филтера, епрувета и стаклених посуда.

„Мораш да се сагнеш када чујеш прасак!” – повикао је Доктор Проктор сред буке. Почело је да пуцкета, кључа и дими се из стаклених посуда.

„Добро”, повикао је Буле и истог тренутка зачуо се прасак.

Звук је био толико гласан да је Буле имао утисак да му нешто гура ушни восак у главу и истискује очи. Светло се угасило и настао је потпуни мрак. И потпуна тишина. Буле је нашао батеријску лампу на поду и осветлио професора који је лежао на стомаку с рукама на глави. Буле је покушао да нешто каже, али када није чуо сопствени глас, схватио је да је оглувео. Ставио је десни кажипрст у лево уво и завртео. Онда је опет покушао да говори. Сада је могао да чује тек понешто, као издалека, као да му бубне опне прекрива дебели слој слузи слоновског пужа.

„Никад нисам чуо ништа толико гласно!” – повикао је.

„Еурека!” – повикао је Доктор Проктор, очистио мантил и скинуо наочаре, за које је Буле тада схватио да нису наочаре за пливање, већ за мотоцикл. Професор је био гарав по целом лицу, изузев два бела круга испод наочара. Онда је јурнуо ка једној епрувети и пресуо њен садржај у стаклени суд с цедиљком на врху.

„Гледај!” – рекао је Доктор Проктор.

Буле је видео ситан, светлоплави прашак који је остао у цедиљци. Професор

је гурнуо кашичицу у прашак, а затим у

уста. „Мм”, рекао је.

„Није променио укус.”

Онда је стегао зубе и затворио очи. Буле је видео како се профе-

сорово лице полако црвени испод гарежи.

„Шта то радите?” – питао је Буле.

„Покушавам да прднем”,

процедио је професор кроз

зубе. „И не иде. Није ли то фантастично?”

Насмејао се и покушао по-

ново. Али, као што је познато,

врло је тешко смејати се и прдети у исто време, па је Доктор Проктор одустао.

„Најзад сам изумео нешто корисно”, насмешио се.
„Прашак против прдења.”

„Је л’ могу и ја да пробам”, питао је Буле и климнуо главом ка цедиљци.

„Ти?” – професор је погледао Булета. Подигао је једну чупаву обрву и спустио другу чупаву обрву како би Буле схватио да му се та идеја не допада.

„Тестирао сам прашак против прдења и раније”, Буле је пожуррио да каже.

„Је ли? А где то?”

„У Прагу.”

„Аха. И је л’ све било у реду?”

„Јесте. Али прднуо сам.”

„Одлично.”

„Шта је одлично?”

„Што си прднуо. Што још не постоји делотворно средство против прдења.” Пружио је кашичицу Булету. „Изволи, послужи се.”

Буле је захватио прах кашичицом и прогутао га.

„И?” – рекао је професор.

„Сачекајте”, промрмљао је Буле с устима пуним прашка. „Много је суво.”

„Пробај с овим”, рекао је професор и пружио му флашу.

Буле је натегнао флашу и спрао прашак с грла.

„Ау, баш је добро”, рекао је Буле узалудно тражећи етикету на флаши. „Шта је то?”

„Доктор Прокторов сок од крушке”, рекао је професор. „Махом вода и шећер, с додатком малчице пелина, слузи слоновског пужа и угљене киселине... Нешто није у реду?”

Професор је забринуто гледао у Булета који се нагло закашљао.

„У реду је”, рекао је Буле засузивши. „Само нисам веровао да постоји нешто што се зове слуз слоновског пу...”

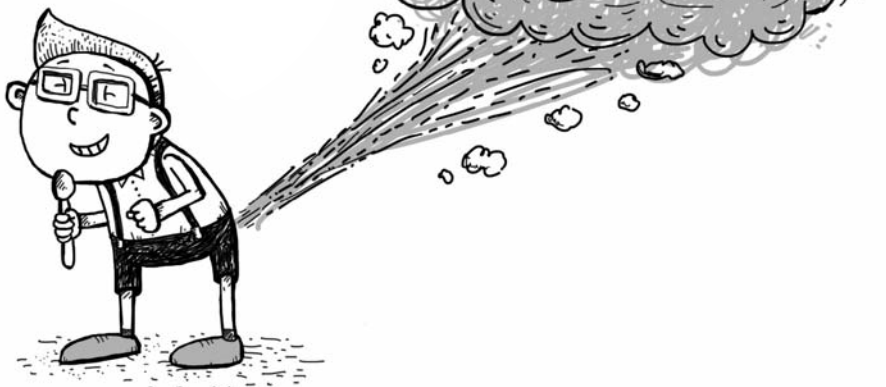
Бам!

Буле је уплашено подигао поглед. Прасак није био толико јак као прошли, али је Буле осетио како му се тур панталона напиње и подрумска врата отварају.

„О не!” – рекао је професор покривши лице рукама.

„Шта је то било?”

– питао је Буле.

„Прррднуо си”, повикао је професор отежући слово „р”. „То је био прдеж?” – прошапутао је Буле. „Ако јесте, био је то најгласнији прдеж који сам икада чуо.”

„То је због сока од крушке”, рекао је професор. „Требало је да схватим да би мешавина могла бити експлозивна.”

Буле је заграбио још прашка кашичицом, али га је Доктор Проктор зауставио.

„Извини, али то није за децу.”

„Наравно да јесте”, рекао је Буле. „Сва деца воле да прде.”

„Глупости”, рекао је Доктор Проктор. „Прдеж смрди.”

„Обично да, али ови прдежи су без мириса”, рекао је Буле. „Осећате ли?”

Професор је гласно оњушио. „Мм”, рекао је. „Занимљиво.”

„Зар не схватате за шта се овај изум може користити?” – питао је Буле.

„Не”, рекао је Доктор Проктор, а то је била истина. „А ти?”

„Да”, рекао је Буле. Прекрстио је руке и погледао Доктора Проктора. „Схватам.”

И тако је настао Доктор Прокторов прдипрах.

Али сада је скоро осам сати и Булетова мајка стоји на степеницама и виче му да мора да пожури, ипак му је данас први дан у новој школи. А о томе се говори у следећем поглављу.

Пето поглавље

Булетова идеја

Истог поподнева Буле је снажно покуцао на подрумска врата плаве куће. Три снажна ударца. Био је то уговорени сигнал.

Доктор Проктор је отворио врата и, кад је угледао Булета, узвикнуо једно шкрипутаво „Сјајно!” Онда је

подигао једну чупаву обрву и спустио другу чупаву обрву и упро прстом: „Шта је сад ово?”

„Лиса”, рекао је Буле.

„Видим”, рекао је професор. „Живи тамо преко пута ако нисам све побркао. Хтео да кажем: Шта она тражи овде? Зар се јуче нисмо договорили да је ово супертајни пројекат?”

„Изгледа да више и није толика тајна”, рекла је Лиса. „Буле је данас причао о томе целом одељењу.”

„Шта!” – повикао је професор запрепашћено. „Буле! Да ли је то тачно?”

„Ех”, рекао је Буле. „Можда малчице.”

„Одао си... одао си...” – повикао је професор и замлатарао рукама у ваздуху све док Буле није истурио браду и погледао га крупним, сузним очима. С тим изразом лица, који је Буле увежбао специјално за такве прилике, личио је на малецну, али веома тужну камилу. А сви знају да се нико, ни у сну, не може наљутити на тужну камилу.

Професор се предао, застењао и опустио руке. „Добро, де, ваљда није толико страшно. Ипак си ти мој асистент, па ћемо рећи да је све у реду.”

„Хвала”, рекао је Буле тихо.

„Добро, добро”, професор је одмахнуо руком. „Можеш да преста-

неш да изиграваш камилу. Уђите и затворите врата за собом.”

Урадили су како је рекао, а Доктор Проктор је пожурио ка епруветама и стакленим посудама у којима је пуцкетало и димило се нешто што је мирисало на куване крушке. Лиса је стала у довратак и погледала око себе. На прозору је стајала саксија с белим цвећем. На зиду одмах поред висила је слика мотоцикла с бочном приколицом испред нечега за шта је претпоставила да је Ајфелов торањ у Паризу. Млад, насмешен човек који је личио на професора седео је на седишту, а у приколици, слатка насмејана девојка тамне косе.

„Шта радите?” – питао је Буле.

„Покушавам да усавршим производ”, рекао је Доктор Проктор, мешајући нешто у великом бурету. „Ово ће све да одува. Смеса експлозивнијег типа, могло би се рећи.”

Професор је ставио прст у буре, а онда у уста. „Хм. Мало превише пелина.”

„Могу ли ја да пробам?” – питала је Лиса и провирила у буре.

„Жалим”, рекао је професор.

„Жалим, не можеш”, рекао је Буле.

„Зашто не?”

„Да ли си ти можда овлашћени асистент – пробач прашка за прдење?” – питао је Буле.

Лиса је поразмислила. „Колико знам, нисам.”

„Онда предлажем да, засад, пробање препустимо мени”, рекао је Буле и повукао трегере. Узео је кашичицу и захватио из бурета.

„Пажљиво”, рекао је професор, „почни са четврт кашичице.”

„Важи”, рекао је Буле и тутнуо четврт кашичице прашка у уста.

„Почињемо с одбројавањем”, рекао је Доктор Проктор погледавши на сат. „Седам, шест, пет, четири, три... Еј, немој да стојиш иза њега, Лиса!”

Тада је пукло. Лиса је само осетила како је погађа пре него што је изгубила равнотежу и села на хладни подрумски под.

„Ау!” – рекао је Буле. „Јеси ли добро, Лиса?”

„Јесам”, рекла је помало збуњено док јој је професор помагао да устане. „Ово ће заиста све да одува!”

Буле се гласно насмејао.

„Свака вам част!”

„Хвала, хвала”, рекао је Доктор Проктор. „Лично ћу спровести следећи тест...”

Професор је узео пола кашичице и почео да одбројава. На нула је опет опалило, али је Лиса овај пут пазила да стане крај врата.

„Јој”, рекао је професор и подигао саксију у којој више није било цветова. „Мислим да ћемо следећи тест извести напољу.”

Сипали су прашак у кутију за колаче и понели га напоље.

„Дајте ми кашичицу”, рекао је Буле.

„Пажљиво с дозом...” – почео је Доктор Проктор, али је Буле већ прогутао пуну кашичицу.

„Голица ме стомак”, рекао је Буле који је био толико узбуђен да је цвилео и скакао у месту.

„Пет, шест, седам”, бројао је професор.

Кад је пукло, све птичице с професорове крушке уплашено су одлетеле. Овога пута није пала Лиса већ сам Буле, који се претурио и откотрљао у високу траву.

„Где си?” – повикао је Доктор Проктор тражећи га по трави. „Јеси ли добро?”

Чули су кикотање, а онда је искочио Буле, скроз зајапурен од смеха.

„Још!” – повикао је. „Још!”

„Погледајте, професоре!” – показала је Лиса. „Тур Булетових панталона се поцепао!”

Тако је и било. Професор је забринуто погледао резултат и одлучио да би требало да заврше с тестирањем за данас. Замолио их је да потраже баштенски

намештај затурен негде у трави, и ушао у кућу. Кад се опет појавио, носио је послужавник с хлебом, путером, паштетом и соком.

Лиса је нашла баштенски намештај, и док су седели у искривљеним, бело офарбаним столицама и јели, размишљали су о томе како би се изум могао искористити. Професор је дошао на идеју да покушају да продају прашак сељацима.

„Могу да узму пола кашичице прдипраха, подигну кесу са семеном испред самог... овај, издувног места. Налет ваздуха ће разбацати семе по целој њиви. Уштедеће силно време. Шта кажете?”

„Супер!” – рекао је Буле.

„Да будем искрена”, рекла је Лиса, „мислим да људи неће имати посебну жељу да једу храну из семена на које је неко прднуо.”

„Хм”, рекао је професор и почешао се по чупавој глави. „Вероватно си у праву.”

„А шта кажете за најбржу пумпу за бицикл на свету?” – пови-

као је Буле. „Само

треба да напра-

вимо црево,

причврстимо

један крај за

гузицу а дру-

ги за вентил

на точку, и онда... бум! Гума за бицикл напумпана у де-лићу секунде!”

„Занимљиво”, рекао је професор и почешао се по чув-павој бради. „Али бојим се да је управо то бум! про-блем. Гума ће експлодирати.”

„Можда би прдипрах могао да се користи за сушење косе?” – рекла је Лиса.

Буле и професор су посматрали Лису док им је објашњавала да у породици може да се направи лут-рија, за све од најмлађих до баке, да се одреди ко ће узети прашак за прдење пошто се сви ујутру истуши-рају. Онда остали могу само да седну иза те особе.

„Добра идеја”, рекао је професор. „Али ко ће осу-шити косу ономе ко прди?”

„И шта ако се бака претури и сломи кук”, рекао је Буле.

Наставили су да ређају један предлог за другим, али су сви имали неки незгодан недостатак. На крају су заћутали.

Жвакали су намазане парчиће хлеба када се Буле из-ненада огласио: „Имам решење!”

Лиса и Доктор Проктор су га погледали равноду-шно, пошто је то био четврти пут за врло кратко вре-ме да је Буле рекао да има решење, иако га, у ствари, уопште није имао.

Буле је скочио на сто. „Прашак једноставно може да се користи за оно што радимо сад.”

„Али ништа не радимо”, рекао је професор.

„Само правимо бесмислену буку”, рекла је Лиса.

„Тако је!” – рекао је Буле. „А ко воли бесмислену буку више од свега на свету?”

„Па”, рекао је професор. „Деца, претпостављам. И одрасли који су помало детињастии.”

„Тако је! А кад желе да праве буку?”

„За Нову годину?”

„Да!” – повикао је Буле узбуђено. „И... и... и...?”

„Седамнаести мај!” – повикала је Лиса узбуђено, такође скочивши на сто. „Ускоро ће Седамнаести мај! Зар не схватате, професоре? Ништа не морамо да смишљамо, можемо само да

продајемо прдипрах такав какав је!”

Професорове очи су се избуљиле као лопте а танки, изборани врат му се издужио, па је изгледао као барска птица. „Занимљиво”, промумлао је. „Врло занимљиво. Седамнаести мај... деца... ствари које пуцају... то је... то је...” И он је изненада поскочио на сто. „Еурека!”

И, као по договору, све троје су заиграли некакав индијански плес око чаша са соком.

Библиотека
Прозна путовања

Ју Несбе
Доктор Прокторов прдипрах

С норвешког превео
Радош Косовић

Илустрвала
Ана Петровић

За издавача
Весна Одановић Капуран

Уредница
Марија Вукосављевић

Лектура
Соња Шоћ
ПР Агенција Јасна Ерчић

Ликовно-техничка уредница
Далиборка Мијаиловић

Штампа
Caligraph, Београд
2015.

Тираж
1.000

Издаје
ОДИСЕЈА, Добрачина 5, Београд
тел. 011 2620-521; фак. 011 2621-375
odiseja@sezampro.rs
www.odiseja.co.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.113.5-93-31
НЕСБЕ, Ју, 1960-

Доктор Прокторов прдипрах / Ју Несбе ; с норвешког превео Радош Косовић ; илустрвала Ана Петровић. - Београд : Одисеја, 2015 (Београд : Caligraph). - 204 стр. : илустр. ; 20 см. - (Библиотека Прозна путовања) Превод дела: Doktor Proktors Promrepulver / Jo Nesbø. - Тираж 1.000. - О аутору: стр. 197-201. - О преводиоцу: стр. 202-203.

ISBN 978-86-7720-124-1
COBISS.SR-ID 215993868